

Luonto- ja ympäristötutkimus Envibio Oy

LAUSUNTO

3.8.2020

Metsäasiantuntija, metsäomaisuuden hoito

Matias Ulenius

Metsä Group

Puunhankinta ja metsäpalvelut

Postikatu 2

20250 Turku

LIITO-ORAVAN ESIINTYMINEN RUSKON HUJALASSA KIINTEISTÖLLÄ 704-403-1-67 SIJAITSEVASSA METSIKÖSSÄ

Metsä Group Oy (Matias Ulenius) tilasi Luonto- ja ympäristötutkimus Envibio Oy:ltä selvityksen liito-oravan esiintymisestä Ruskon Hujalassa kiinteistöllä 704-403-1-67 sijaitsevassa metsikössä (Liitekartta 1), jonne ollaan suunnittelemassa hakkuita.

Liito-orava suosii varttuneita, tiheitä kuusisekametsiä, joissa kasvaa kookkaita haapoja. Se välttää puhtaita männiköitä ja voimakkaasti harvennettuja metsiä, vaikka voikin käyttää niitä kulkuyhteyksinä. Liito-orava pesii puunkoloissa, pöntöissä ja oravan rakentamissa risupesissä, mutta se voi asettua myös rakennuksiin. Liito-orava sisältyy EU:n luontodirektiivin IV-liitteeseen ja sen lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentäminen ja hävittäminen on luonnonsuojelulla kielletty.

Tutkitulta alueelta on tiedossa kaksi liito-oravahavaintoa maaliskuulta 2015 (Herttatietokanta). Nämä havainnot on merkitty liitekarttoihin 1-2. Havainto 1 (itäisempi piste) koskee kahta kolopuuta. Karttaan merkityssä pisteessä kasvavan kolohaavan tyveltä löytyi v. 2015 liito-oravan jätöksiä. Niitä oli myös em. haavasta hieman lounaaseen kasvavan kolopuukoivun juurella (Kuva 1). Paikalla tulkittiin olleen liito-oravan pesä. Havainto 2 (läntisempi piste) koskee haaparyhmässä (Kuva 2) kasvavaa haapaa, jonka juurella oli v. 2015 runsaasti jätöksiä.

Tein paikalle maastokäynnin 28.7.2020. Selvitin liito-oravan esiintymistä etsimällä lajin papanoita runkomaisten haapojen, kaikkien kolopuiden sekä kookkaimpien kuusten ja koivujen tyviltä, mikä on lajin kartoituksessa vakiintunut menetelmä. Kiinnitin erityistä huomiota niihin puihin, joiden juurelta papanoita löytyi vuonna 2015. Lisäksi etsin kolopuita, linnunpönttöjä sekä oravan rakentamia risupesitä. Tein myös havaintoja metsän laadusta liito-oravan elinympäristönä sekä liito-oravalle sopivista kulkuyhteyksistä.

Kuva 1. Metsää paikalla, josta löytyi liito-oravan jätöksiä v. 2015 (havaintopaikka 1, mm. kolopuukoivu).

Kuva 2. Liito-oravan jätöksiä löytyi v. 2015 myös tästä haaparyhmästä.

Alueen puusto ei ole alikasvospuuston äskettäistä raivausta lukuun ottamatta muuttunut vuodesta 2015. Kaikki ne puut, joiden tyviltä tuolloin löytyi liito-oravan jätöksiä, ovat edelleen pystyssä. Näiden puiden ympärillä on liito-oravalle hyvin sopivaa metsää, vaikka puusto onkin varsinkin kolopuiden lähellä melko harvaa. Kyseessä ei ole siten kaikkein

optimaalisin liito-oravan elinympäristö, mutta selvästi riittävän laadukas, jotta liito-orava on sinne pystynyt asettumaan. Liito-oravalle hyvin sopiva metsä on merkitty liitekarttaan 1. Muualla tutkitulla alueella puuston on mäntyvaltaista ja monin paikoin melko harvaa (Kuva 3), eikä haapaa ole muutamia yksittäisiä melko nuoria haapoja lukuun ottamatta. Tällainen metsä sopii liito-oravalle melko huonosti.

Kuva 3. Kartoitetun alueen luoteisosan metsää.

Alueelta ei löytynyt liito-oravan papanoita tai muita merkkejä liito-oravan esiintymisestä. Liito-oravalle sopivia pönttöjä tai oravan rakentamia risupesäiä ei myöskään havaittu. Jo ennestään tiedossa olleiden kolohaavan ja kolopuukoivun lisäksi ei löytynyt muita kolopuita. Tutkitulla alueella ei tämän kartoituksen perusteella tällä hetkellä ole liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkaa.

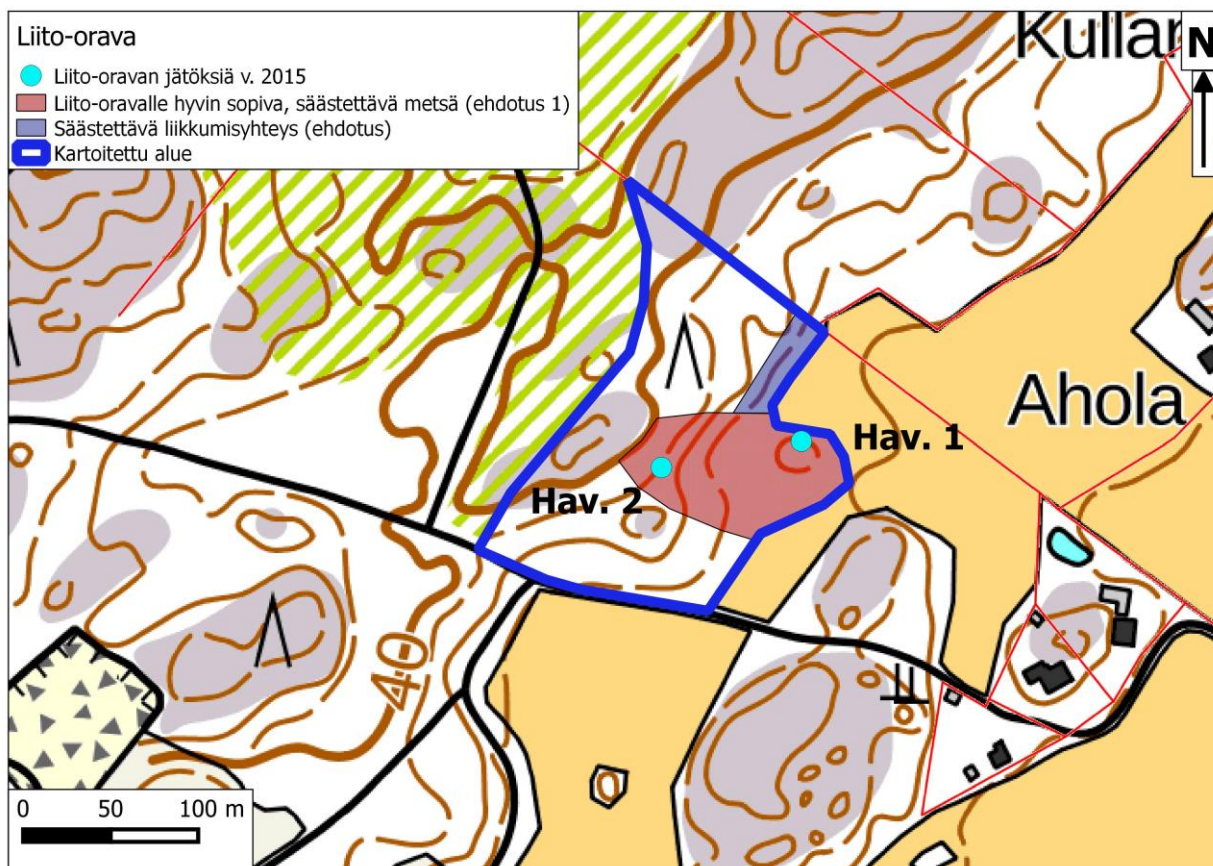
Maastokäynti suoritettiin liito-oravakartoituksen kannalta epäsuotuisaan vuodenaikaan. Keskellä kesää liito-oravan papanat hajoavat nopeasti, eikä niitä ehdi kertyä puiden juurille yhtä paljon kuin talven aikana. Lisäksi papanat ovat kesällä väriltään ruskeita, ja siten vaikeampia havaita kuin kevään keltaiset papanat. Tämä tuo kartoitukseen pientä epävarmuutta, joskin liito-oravan käyttämät pesäpuut ovat yleensä huolellisella havainnoinnilla paikannettavissa myös kesällä, sillä niiden alla on tyypillisesti erittäin runsaasti papanoita, minkä lisäksi puun tyvirungolla erottuu virtsaamisjälkiä. Sen sijaan muut lajin käyttämät puut (esim. ruokailupuut) voivat jäädä kesällä havaitsematta, koska niiden juurille kertyy vähemmän papanoita. Lisäksi liito-oravan ekologiaan kuuluu olennaisesti se, että kaikki sille sopivat metsälaikut eivät ole aina asuttuina. Liito-orava on hyvin lyhytikäinen eläin, ja kestää usein jonkin aikaa ennen kuin edellisen asukkaan kuoleman vuoksi tyhjentynyt sopiva elinympäristö asutetaan uudelleen. Siten liito-oravan

puuttuminen sopivasta metsiköstä ei tarkoita sitä, etteikö paikka olisi sille edelleen sopiva, voisi tulla asutetuksi uudelleen ja olisi tärkeä liito-oravan suojelun kannalta. Yllä kuvatuista syistä esitän kaksi vaihtoehtoista ehdotusta liito-oravan huomioimisesta hakkuissa. Ehdotusten noudattaminen on täysin vapaaehtoisia, mutta niiden toteuttaminen hyödyttäisi seudun liito-oravia.

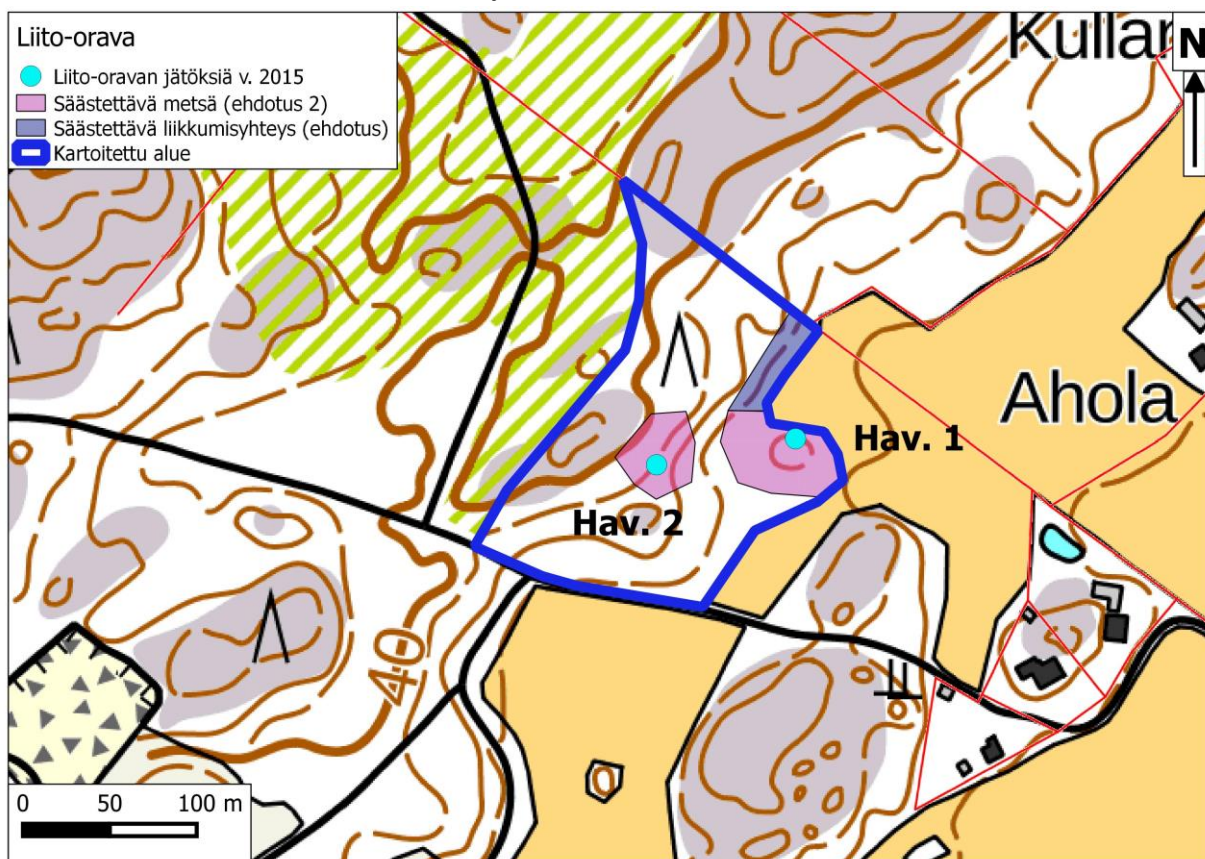
Ehdotus 1: Liitekarttaan 1 merkitty liito-oravalle hyvin sopiva metsä rajataan hakkuun ulkopuolelle. Tämä alue sisältää myös ne puut, joiden tyviltä löytyi jätöksiä vuonna 2015. Lisäksi säästetään pellon reunaan seuraileva kaistale, jotta liito-oravien liikkumisyhteydet säilyvät.

Ehdotus 2: Hakkuun ulkopuolelle rajataan aiempien papanapuiden lähiympäristö (Liitekartta 2). Tällöin säästettävät puustolaikut ovat niin lähellä toisiaan, ettei niiden välille tarvitse jättää erillistä puustoyhteyttä. Sen sijaan pellon reunaan jätetään liikkumisyhteydeksi muutamia varttuneita puita. Liikkumispuut voivat sijaita esim. 20 metrin välein. Tärkeää olisi, että ne eivät kaatuisi myrskyssä.

FM (biologi) Turkka Korvenpää
Luonto- ja ympäristötutkimus Envibio Oy

Liitekarta 1. Liito-oravahavainnot ja ehdotusvaihtoehto 1 (Pohjakartta: © Maanmittauslaitos 08 / 2020).

Liitekarta 2. Liito-oravahavainnot ja ehdotusvaihtoehto 2 (Pohjakartta: © Maanmittauslaitos 08 / 2020).